

Vedruna Catalunya

Educació

CICLE INICIAL

MATERIAL
PER A PROFESSORAT

2

Biografia de Joaquina de Vedruna

Aquesta història¹ va començar un 16 d'abril de 1783, el dia que va néixer Joaquina, a la ciutat de Barcelona. Eren uns temps ben diferents als nostres, sense cotxes, ni televisors, ni mòbils. A les cases es cuinava entorn d'una llar de foc².

Els pares de Joaquina es deien Llorenç i Teresa. Va ser la cinquena de set germans. Una família ben nombrosa³.

A casa seva s'estimaven molt. Expliquen que Joaquina va créixer feliç i va aprendre de lletra i es va educar, gràcies a seva mare i a una mestra particular, en aquella època les nenes no anaven a l'escola, només hi podien anar alguns nens de casa bona⁴.

Joaquina va créixer en un ambient de vida cristiana⁵. I seguint la tradició d'aquella època, ella somiava en ser monja, però era massa jove. Més endavant, però, va conèixer un jove, Teodor de Mas, que era advocat i treballava amb el seu pare. Un noi ben elegant, fill d'una masia de la Plana de Vic.

Es van casar i es van viure a Barcelona⁶.

1. Benvolgut mestre/a Vedruna. La història de Joaquina que ara explicaràs als teus alumnes és un material creat en el marc de l'**Equip d'identitat i Missió de les Germanes Vedruna**, amb la finalitat de donar a conèixer i divulgar qui va ser Joaquina de Vedruna. El material ha de tenir sentit per poder explicar, avui, el llegat que ens va deixar i explicar els orígens de la nostra Institució. Tant de bo, aquesta història, en format de biografia, serveixi per generar interès i diàleg entre els alumnes, de manera que descobreixin que els valors mostrats per Joaquina segueixen tenint sentit avui. Al llarg d'aquestes notes trobaràs aspectes per comentar amb els alumnes. Esperem que et sigui de profit i ajudin, com dèiem, a crear "interès i diàleg".

2. Podem aprofitar l'expressió "**es cuinava entorn de la llar de foc**" per fer adonar als alumnes que Joaquina va viure en una època ben diferent a la nostra. Per això hem escrit que no hi havia TV, ni mòbils ni cotxes, per adonar-nos que va viure en un temps ben diferent al nostre.

3. Abans, tenir molts fills i filles solia ser un fet habitual, que no cal veure com una excepció, sinó com a una normalitat.

4. L'accés a l'educació, a finals del segle XVIII, era només per als nois, fills de cases benestants. Aquest fet ens pot sobtar (especialment als nostres alumnes), però és una bona manera de veure que al llarg del temps, homes i dones no hem pogut viure amb les mateixes oportunitats.

5. Avui, nosaltres vivim en una societat molt diversa i plural. Quan diem que Joaquina es va educar en un "**ambient cristià**" volem significar que la societat era plena de valors cristians de forma gairebé única. Era la religiositat predominant. En aquest context, esdevenir "monja" podia ser un fet molt habitual. Les monges eren dones que vivien en comunitat, habitualment, dins dels monestirs, dedicades al treball i a la pregària.

6. Joaquina es va casar ben jove, un fet molt habitual en aquella època, on l'accés de la dona als estudis era gairebé impossible. Les noies s'educaven per poder-se casar de ben joves i tenir fills.

Joaquima i Teodor eren molt feliços i van crear una família nombrosa, de nou fills.

Però en la vida de Joaquina, també hi van arribar les dificultats. Va començar una guerra. I en temps de guerra, les persones ho passen malament, hi ha ferits i morts. També, hi ha falta d'aliments i moltes destruccions.

La família es va haver de separar perquè Teodor va anar a la guerra. Joaquina ho passava malament, tot i ser una dona plena d'esperança i de confiança en Déu. En moltes cartes, ella escrivia: "L'amor, tot ho pot".

En temps de guerra els aliments no arribaven a Barcelona i Joaquina va decidir anar a viure amb els seus fills a Vic, a casa dels pares de Teodor. Aquesta casa es deia "Maso (mas) Escorial". Era una masia gran, amb terres, horta i bestiar. Recordeu bé aquest nom, "Escorial", perquè és molt important en la vida de Joaquina i, encara avui, és un espai que podem visitar.

La guerra va arribar, també, a Vic i Joaquina, amb els fills, va haver de fugir a les muntanyes del Montseny, on van ser acollits. Ja veieu que, com avui, sempre hi ha hagut persones que anomenem "refugiades", perquè han hagut de deixar casa seva.

Més endavant, acabada la guerra, la família es va tornar a reunir al "Mas Escorial".

Una altra dificultat que va haver d'afrontar Joaquina va ser la mort de tres dels seus fills, el Francesc, la Carlota i la Joaquina, tots ells abans de fer els 10 anys, per falta d'hospitals i medicaments, fet força habitual en aquells temps. Els seus altres fills van ser: Anna, Josep Joaquim, Agnès, Teodora, Teresa i M. del Carme. A tots ells els va educar de joves i se'n va preocupar al llarg de la seva vida.

Joaquina va haver, encara, d'afrontar la mort del seu marit, Teodor, víctima d'una malaltia. Va quedar, doncs, vídua amb 33 anys i essent responsable d'alimentar i educar els seus sis fills. Enmig de tantes dificultats, Joaquina era una dona valenta, i sovint deia que calia fer font a les dificultats amb confiança en Déu i amb alegria.

7. És possible que hagi sentit a parlar del mot "refugiat", és a dir, d'aquelles persones que es veuren forçades a fugir del seu país per raons de fam o de política. És en aquest sentit que Joaquina es va veure obligada a deixar casa seva per la guerra que va viure.

8. Cal imaginar els hospitals del temps de Joaquina com a espais molt precaris, amb una falta absoluta de medicaments i d'atenció. Els Hospitals solien estar situats fora de les muralles de les ciutats, per evitar contagis. Els Hospitals eren grans sales on s'aplegaven els malalts.

Més enllà de les dificultats que tenia, Joaquina era una dona compromesa amb les persones més pobres de la Ciutat i, quan podia visitava malalts a l'Hospital i noies desvalgudes, sense família, a una casa d'acollida de la mateixa Ciutat que es deia "Casa Misericòrdia"⁹.

Aquesta voluntat d'atendre i pensar en els altres va fer que un amic seu, un frare conegut amb el nom d'Esteve d'Olot, l'animés a crear un grup de dones dedicades precisament a atendre l'educació de les noies, la salut i l'atenció dels més pobres. Amb el temps, va ser la Congregació de les Germanes Vedruna, fundant una primera escola el dia 26 de febrer de 1826. Per això, encara avui, moltes escoles recorden aquesta data i la celebren.

L'obra de Joaquina es va anar estenent no sense dificultats derivades de noves guerres, d'exilis i de persecucions.

La notícia de la bona feina que feien les Germanes conduïdes per Joaquina, es va estendre arreu de Catalunya i van ser molts els Ajuntaments que demanaven que les Germanes hi anessin per fer-se càrrec d'un hospital i una escola en el seu territori.

Va ser així com Joaquina, amb el suport de les seves Germanes, va arribar a fundar 29 hospitals i escoles, sempre pensant en els més necessitats i amb les noies.

Potser us preguntareu com tenim, avui, notícies de Joaquina? Doncs, bàsicament per les seves cartes¹⁰, el gran sistema de comunicació de la seva època. A les cartes, Joaquina donava suport a les Germanes Vedruna, amb frases com:

"Ajudeu-vos les unes a les altres, sense fer-vos diferències."

"Aconseguiràs més amb l'amor que amb la força."

"Tot per amor, res per força."

Amb el pas dels anys, l'obra iniciada per Joaquina va créixer i créixer i van ser moltes les dones que van voler seguir els seus passos.

Joaquina va morir quan tenia 71 anys, després d'una llarga malaltia. Les Germanes Vedruna van continuar la seva obra arreu del món. I és que la seva raó de ser, l'educació i la salut, val la pena. Avui, a més, hi ha molts mestres (dones i homes) i molts voluntaris i voluntàries que segueixen l'obra iniciada per Joaquina.

9. Coneixem amb el nom de "Casa Misericòrdia" allò que era un espai d'acollida de noies orfes, que Joaquina visitava sempre que podia. Estava ben a prop de casa seva, el Manso Escorial.

10. Les cartes de Joaquina són una font de coneixement important que ens han permès saber molt d'ella, de les seves relacions amb els fills i, també de les recomanacions que donava a les seves Germanes Vedruna. També ens han permès anar descobrint quina era la seva manera de pensar, la seva manera de fer i el seu sentiment cristià d'ajudar sempre als més febles de la societat: els malalts, els pobres i les noies que mai havien pogut accedir a l'educació.

Avui, el mot "Vedruna" ressona en més de 25 països del món¹¹.

De segur que la teva escola és una de les 68 que hi ha a l'Estat Espanyol. En aquestes escoles es vol mantenir la manera d'educar de Joaquina.

I, encara avui, és molt possible que cada 22 de maig, recordis el seu nom. És el dia de "Santa" Joaquina, un títol que dona l'església a totes aquelles persones que han seguit l'estil de vida de Jesús de Natzaret.

Fins aquí la història de Joaquina de Vedruna. La història d'una dona valenta que mai es va cansar de voler construir un món més just, mitjançant la millora de l'educació, de la salut i de l'atenció als més febles. El seu estil de vida ens anima a tots a ser capaços de construir un món més feliç¹², on estimar sigui allò més important. Com deia Joaquina: "Amor i més amor, que mai diu prou!"

11. Podem aprofitar un enllaç web per descobrir a quins països hi ha actualment Comunitats Vedruna. Suggestim: <http://www.vedruna.org/es/donde-estamos/index.htm>

12. Sabríem dir, entre tots, com podem fer un món "més feliç", més just. Quins petits gestos podem fer nosaltres?

